

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри готельного і
ресторанного бізнесу
Протокол № 1 від 31.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	Готельно-ресторанний бізнес

Статус дисципліни

Обов'язкова

Мова викладання, навчання та оцінювання

Українська

Розробник:

к.т.н., доц.

Дмитро КРАМАРЕНКО

Завідувач кафедри
готельного і ресторанного
бізнесу

Оксана ДАВИДОВА

Гарант програми

Оксана ДАВИДОВА

Харків
2024

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Методологія і організація наукових досліджень» надзвичайно актуальна для підготовки фахівців сфери обслуговування. Вона надає здобувачам навички критичного мислення, систематизації і аналізу інформації, дозволяючи ефективно вирішувати проблеми галузі. Розуміння методів дослідження допомагає розробляти нові стратегії обслуговування, пристосовуватись до змін у вимогах клієнтів та інновацій. Ці навички сприяють розвитку якісних послуг, що є ключовим для конкурентоспроможності в галузі обслуговування.

Метою навчальної дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень» є забезпечення здобувачів знаннями і навичками щодо методології наукового дослідження, методів їх проведення з урахуванням особливостей за напрямком підготовки, навчання оформлення результатів досліджень, підготовка та залучення до здійснення науково-дослідницької діяльності, ознайомлення зі стратегією та тактикою проведення досліджень, надання певних знань щодо методології, методики й інструментарію дослідження та підготовки публікацій та кваліфікаційних робіт.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- отримання знань в області методології наукового пізнання необхідних для написання наукової кваліфікаційної роботи (магістерської);
- отримання знань про організацію наукового дослідження, написання та оформлення наукових статей, про порядок захисту магістерської роботи;
- отримання знань в області організації науково-дослідницької діяльності у закладі вищої освіти;
- розвиток особистості майбутнього науковця, формування компетенцій, що сприяють самореалізації в науково-дослідній діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є методи і методики наукового пізнання, організації наукових досліджень та написання наукових робіт – статей, тез, звітів і кваліфікаційної роботи (магістерської).

Об'єкт навчальної дисципліни є методологія і організація процесу наукових досліджень у галузі сфери обслуговування.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
1	2
PH 01	ЗК2, СК1, СК2
PH 03	ЗК3, ЗК5
PH 04	ЗК1, ЗК5, СК1, СК2
PH 05	ЗК2, ЗК6, ЗК7, СК1, СК2
PH 06	ЗК2, ЗК3, ЗК5, СК1, СК2
1	2

PH 07	ЗК2, ЗК3, ЗК5, СК1
PH08	ЗК2, ЗК6
PH11	ЗК2, ЗК6, СК1
PH12	ЗК6

де, PH 01. Розробляти і приймати ефективні рішення з питань розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики, забезпечувати їх реалізацію, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки їх впливу.

PH 03. Розробляти, впроваджувати та застосовувати сучасні методи оцінювання ефективності впровадження інновацій в готельно-ресторанному бізнес.

PH 04. Здійснювати моніторинг кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг.

PH 05. Оцінювати нові ринкові можливості, формулювати бізнес-ідеї та розробляти маркетингові заходи з за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

PH 06. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані, систематизувати й упорядковувати інформацію для вирішення комплексних задач професійної діяльності.

PH 07. Досліджувати моделі розвитку міжнародних та національних готельних і ресторанних мереж (корпорацій).

PH 08. Ініціювати, розробляти та управляти проектами розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу із врахуванням інформаційного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

PH 11. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій та видів послуг (продукції) в сфері готельно-ресторанного бізнесу та в ширших мультидисциплінарних контекстах.

PH 12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ЗК1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК3. Здатність до аналізу, оцінки, синтезу, генерування нових ідей

ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій, використовувати міждисциплінарні дослідження аналізу стану розвитку глобальних та локальних ринків готельних та ресторанних послуг для розв'язання складних задач розвитку готельного і ресторанного бізнесу

СК 2. Здатність систематизувати та синтезувати інформацію для врахування культурних особливостей функціонування суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Сучасна наука як сфера суспільної діяльності

1.1 Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності

1.2 Понятійний апарат. Класифікація наук

1.3 Організація наукової діяльності в Україні.

Тема 2. Методологія і методи наукових досліджень

2.1 Процес наукового дослідження: види, характеристики, рівні

2.2 Об'єкт і предмет наукового пізнання

2.3 Методологія наукового пізнання: поняття, класифікаційні рівні і основні принципи

2.4 Характеристика методів наукового пізнання

2.4.1 Емпіричне пізнання: поняття, роль і завдання

2.4.2 Теоретичне пізнання: поняття, роль і завдання

2.4.3 Загальнологічні методи досліджень

Тема 3. Інформаційна база наукового дослідження

3.1 Основні поняття, терміни та галузі інформації

3.2 Національна система науково-технічної інформації

3.3 Види, джерела інформації та режими доступу до неї

3.4 Наукова інформація в документах

3.5 Інформаційно-пошукові системи органів науково-технічної інформації

3.6. Пошук патентних матеріалів

3.7 Аналіз та опрацювання інформації

Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В СФЕРІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Тема 4. Методика теоретичних і експериментальних досліджень

4.1 Загальні відомості про теоретичні дослідження

4.2 Експеримент як засіб отримання нових знань

4.3 Розробка методики експерименту

4.4 Обробка експериментальних даних

4.5 Вибіркові оцінки коректності математичної обробки результатів експерименту

4.6 Вимоги щодо проведення статистичних спостережень

Тема 5. Загальні відомості про науково-дослідну роботу студентів у галузі готельно-ресторанного господарства. Кваліфікаційні роботи студентів.

5.1 Студентські наукові гуртки.

5.2. Написання курсової роботи

5.3. Кваліфікаційна робота магістра: написання, оформлення, захист

Тема 6. Основи проведення експериментальних досліджень

6.1 Сутність експерименту, загальні вимоги до проведення

6.2 Класифікація експериментів

6.3 Етапи підготовки наукового експерименту

6.4 Класична методика планування експериментальних досліджень

6.5 Визначення основних статистичних характеристик вибіркової сукупності

6.6 Апроксимація результатів експериментальних досліджень

6.7 Регресивний аналіз результатів експериментальних досліджень

6.8 Комп'ютерні технології та інструментарій в наукових дослідженнях

Тема 7. Організація і проведення соціологічних досліджень у сфері готельно-ресторанного бізнесу

- 7.1 Етапи соціологічного дослідження
- 7.2 Розробка програми дослідження
- 7.3 Характеристика окремих видів досліджень
 - 7.3.1 Спостереження
 - 7.3.2 Опитування
 - 7.3.3 Експеримент
- 7.4 Формування вибіркової сукупності
- 7.5. Підготовка даних до обробки
- 7.6 Методика обробки одержаної інформації
 - 7.6.1 Ручна обробка інформації
 - 7.6.2 Введення інформації в ЕОМ та її обробка
- 7.7 Форми звітності про соціологічне дослідження

Тема 8. Апробація та публікація результатів наукового дослідження присвячена сфері готельно-ресторанного бізнесу

- 8.1 Складання звітів про науково-дослідні роботи і публікація їх результатів
- 8.2 Складання і подання заявки на винахід
- 8.3 Апробація наукових матеріалів
 - 8.3.1. Наукова стаття
 - 8.3.2. Виступ, доповідь, інформаційне повідомлення, тези.
 - 8.3.3. Підготовка реферату
- 8.4 Визначення обсягу наукових праць
- 8.5 Впровадження завершених науково-дослідних робіт

Тема 9. Академічна доброчесність і етика в наукових дослідженнях

- 9.1 Право інтелектуальної власності
- 9.2 Авторське право на твір
- 9.3 Результати винахідницької роботи. Патент на винахід (корисну модель)
- 9.4 Охорона та захист інтелектуальної власності. Комерціалізація
- 9.5 Академічна доброчесність сучасного науковця

Перелік практичних занять за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних занять

Назва теми	Зміст
Тема 2.	Завдання 1. Вибір тематики дослідження, визначення мети та предмету дослідження, формулювання завдання.
Тема 3.	Завдання 2. Загальнонаукові аспекти досліджень. Робота з джерелами науково-технічної інформації.
Тема 7.	Завдання 3. Обробка та аналіз статистичних даних. Побудова графіків та діаграм досліджень, оформлення висновків.
Тема 8.	Завдання 4. Представлення результатів дослідження. Написання авторських робіт згідно вимог написання наукових текстів

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1	Особливості організації наукової діяльності в Україні
Тема 2. Завдання 2	Методологія наукового пізнання
Тема 3. Завдання 3	Способи дослідження науково-технічної інформації
Тема 4. Завдання 4	Методи обробки експериментальних даних
Тема 5. Завдання 5	Особливості написання наукових робіт
Тема 6. Завдання 6	Основні вимоги до проведення експериментальних досліджень
Тема 7. Завдання 7	Специфіка проведення досліджень у сфері готельно-ресторанного бізнесу
Тема 8. Завдання 8	Правила складання і подання заявки на винахід
Тема 9. Завдання 9	Академічна доброчесність і етика в наукових дослідженнях

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні – лекція-візуалізація (Power Point) (Тема 1 - 9)

Наочні (демонстрація (Тема 1-9)).

Практичні (практична розрахункова робота (Компетентнісно-орієнтовані завдання) (Тема 1 – 4).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Поточний контроль: Індивідуальні розрахункові компетентнісно-орієнтовані завдання (11 балів * 4 завдання = 44 бали), індивідуальне навчально-дослідне завдання у вигляді складання тез або статті (20 бали), тестування (9 разів * 4 балів = 36 бали).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Boncz I. Introduction to Research Methodology Pécs, 2020. – 300 p.
2. Coniam David, Falvey Peter. Academic Publishing: Processes and Practices for Aspiring Researchers Springer, 2022. – 134 p.
3. Методологія та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / М. Ю. Євтушенко, М. І. Хижняк. – Центр навчальної літератури, 2019. – 350 с.
4. Основи методології та організації наукових досліджень : Навч. посіб. / А. Конверський. – Центр навчальної літератури, 2019. – 350 с.
5. Системний підхід і моделювання в наукових дослідженнях : Навч. посіб. / М.П. Бутко, І. М. Бутко, М.Ю. Дітковська, М.І. Мурашко, І.М. Олійченко, Л.Д. Оліфіренко – Центр учбової літератури, 2024. – 360 с.

Додаткова

6. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. І. Пушкар. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020 - 886 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23346>
7. Грузіна І. Розвиток наукових підходів до дослідження організації / І. Грузіна // Бізнес Інформ. – 2022. – № 2. – С. 132-139. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27651>

Інформаційні ресурси

8. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua>; <http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>; <http://www.liga.kiev.ua>.
9. Методологія науки – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
10. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
11. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. –Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.
12. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.
13. Методологія і організація наукових досліджень – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9117>